

उत्तरम्—

- I. 1. प्लास्टिकम् 2. प्लास्टिकस्य 3. मृत्तिकायाम् 4. प्लास्टिक-निर्मितनाम्
- II. 1. एकेन पदार्थेन अपरः पदार्थः सृज्यते अथवा विनष्टं वस्तु मृत्तिकायां मिलति—एषा प्रक्रिया प्लास्टिके असम्भवा।
2. प्लास्टिकस्य मृत्तिकायां लयाभावात् अस्माकं पर्यावरणस्य कृते महती क्षतिः भवति।
- III. 1. (i) वस्तूनि, (ii) अन्यानि, (iii) वि, ल्यप्, (iv) सप्तमी एकवचनम्,
2. (i) पृथिव्याम्, (ii) पदार्थाः
3. (i) क्षतिः (ii) सखेदम्
4. (i) अस्, विधिलिङ्, प्रथमः, एकवचनम्
(ii) अप
(iii) तृतीया, एकवचनम्

(2) मञ्जूषायाः उचितपदं चित्वा प्रत्येकं रिक्तस्थानं पूरयत—(मञ्जूषा से उचित पद चुनकर रिक्तस्थान भरिए—)

राजेलिन् — _____, आत्मानमपि पश्य।
चेनम्मा — आम्, _____। पश्यामि एव। मम सविधे ये कङ्कतम्,
_____ कुण्डलम्। घटिपट्टिका कङ्कणम् इत्यादीनि सर्वाणि _____
किमसि _____?
रिपञ्जी — इदम् ध्यातव्यं यत् एतानि सर्वाणि _____ प्रायः प्लास्टिकेन
_____ सन्ति।
कचनार् — पूर्वं तु प्रायः कार्पासेन, चर्मणा, _____ लाक्षया मृत्तिकाया
_____ वा निर्मितानि वस्तूनि प्राप्यन्ते स्म। अधुना तत् स्थाने
प्लास्टिक-निर्मितानि वस्तूनि परितः _____ सन्ति।

वस्तूनि, निर्मितानि, विकीर्णानि, वक्तुकामा, हला, कङ्कणम्, केशबन्धः, विराजन्ते, लौहेन, काष्ठेन।

उत्तरम्— हला, आम्, केशबन्धः, विराजन्ते, विराजन्ते वस्तुकामा, वस्तूनि, निर्मितानि, लौहेन, काष्ठेन, विकीर्णानि।

(3) अङ्कानां समक्षं मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा लिखत—(अङ्कों के सामने मञ्जूषा से उचित पद चुनकर लिखिए—)

47	82	96 .....
53	60	93 .....
74	66	55 .....

त्रिपञ्चाशत्, द्वयशीतिः, त्रिनवतिः, पञ्चपञ्चाशत्, चतुस्सप्ततिः, सप्तचत्वारिंशत्, षट्षष्टिः,
षण्णवतिः, षष्टिः

उत्तरम्— 47 सप्तचत्वारिंशत् 82 द्वयशीतिः 96 षण्णवतिः
53 त्रिपञ्चाशत् 60 षष्टिः 93 त्रिनवतिः
74 चतुस्सप्ततिः 66 षट्षष्टिः 55 पञ्चपञ्चाशत्

(4) शब्दार्थानां मेलनम् कृत्वा लिखत—(शब्दों का अर्थ से मिलान कीजिए—)

एहि	हानिः
गृहीत्वा	समर्थाः भवामः
क्षतिः	आवश्यकः
विमृशन्ति	आदाय
अपेक्षितः	नश्यति
अपक्षीयते	आगच्छ
शक्नुमः	विचारयन्ति

उत्तरम्— एहि = आगच्छ
गृहीत्वा = आदाय
क्षतिः = हानिः

विमृशन्ति	=	विचारयन्ति
अपेक्षितः	=	आवश्यकः
अपक्षीयते	=	नश्यति
शक्नुमः	=	समर्थाः भवामः

(5) यथानिर्देशम् रिक्तस्थानि पूरयत—(निर्देशानुसार रिक्त स्थान भरिए—)

	उपसर्गः	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
(क) 1. आलपन्ति—	.....	.....	.....	.....	.....
2. प्रविशन्ति—	.....	.....	.....	.....	.....
3. पश्य—	.....	.....	.....	.....	.....
4. प्रचलिष्यति—	.....	.....	.....	.....	.....
5. क्रीणाति—	.....	.....	.....	.....	.....
उत्तरम्— (क) 1. आ, लप्, लट्, प्रथमः, बहुवचनम्					
2. प्र, विश्, लट्, प्रथमः, बहुवचनम्।					
3. दृश्—लोट्, मध्यमः, एकवचनम्।					
4. प्रचल्, लृट्, प्रथमः, एकवचनम्।					
5. क्री, लट्, प्रथमः, एकवचनम्।					
(ख) 1. लयाभावात्—	लिंगम्	विभक्तिः	वचनम्		
2. वस्तूनि—	.....	.....	.....		
3. मसियष्टयः	.....	.....	.....		
4. रक्षणे	.....	.....	.....		
5. सहयोगेन	.....	.....	.....		
उत्तरम्— (ख) 1. पुल्लिङ्गम्, पञ्चमी, एकवचनम्					
2. नपुंसकलिङ्गम्—प्रथमा/द्वितीया, बहुवचनम्					
3. स्त्रीलिङ्गम्—प्रथमा, बहुवचनम्					
4. नपुंसकलिङ्गम्—सप्तमी, एकवचनम्					
5. पुल्लिङ्गम्—तृतीया, एकवचनम्					

बहुविकल्पीयप्रश्नाः

(1) उचितं विकल्पं चित्वा रेखाङ्कितपदम् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत—(उचित विकल्प चुनकर रेखाङ्कित पद के आधार पर प्रश्ननिर्माण कीजिए—)

1. अत्र मृत्तिका निर्मितानि वस्तूनि प्राप्यन्ते। (केन, कया, कस्याः)
2. प्लास्टिकेन पर्यावरणस्य कृते महती क्षतिः भवति। (कम्, कस्याम्, कस्य)
3. कलमेषु मसियष्टयः प्रयुज्यन्ते। (कस्मिन्, कासु, केषु)
4. प्लास्टिक-निर्मितानि वस्तूनि परितः विकीर्णानि। (कुतः, कुत्र, कथम्)
5. तथा पञ्चाशत् मसियष्टयः प्रयुक्ताः। (कति, कतयः, कियत्)

- उत्तरम्— 1. अत्र कया निर्मितानि वस्तूनि प्राप्यन्ते?
2. प्लास्टिकेन कस्य कृते महती क्षतिः भवति?
3. मसियष्टयः केषु प्रयुज्यन्ते?
4. प्लास्टिक-निर्मितानि वस्तूनि कुत्र विकीर्णानि?
5. तथा कति मसियष्टयः प्रयुक्ताः?

(2) प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितपदं चित्वा वाक्यपूर्तिं कुरुत—(दिए गए विकल्पों में से उचित पद चुनकर वाक्यपूर्ति कीजिए—)

1. _____ वर्षाणि जीवतु भवान्। (शतानि, शतम्, शत)
2. _____ पदार्थेन अपरः पदार्थः सृज्यते। (एक, एकम्, एकेन)
3. एका छात्रा _____ मासेषु एकं कलमं क्रीणति। (त्रि, त्रयः, त्रिषु)
4. वर्षे तु प्रायः _____ कलमाः विलुप्यन्ते। (बहु, बहूनि, बहवः)
5. _____ कलमे कति मसियष्टयः प्रयुज्यन्ते? (एके, एकस्य, एकस्मिन्)
6. भवान् किं _____ अस्ति? (वक्तुकामा, वस्तुकामः, वक्तुकामः)
7. प्रिया कुत्र _____ अस्ति। (गन्तुकामा, गन्तुकामा, गन्तुकामः)

- उत्तरम्— 1. शतम्, 2. एकेन, 3. त्रिषु, 4. बहवः, 5. एकस्मिन्, 6. वक्तुकामः, 7. गन्तुकामा।

***** END *****